

Bruxelles, 16. studenoga 2015.
(OR. en)

13989/15

COMPET 507
MI 711
IND 183

NAPOMENA

Od: Glavno tajništvo Vijeća

Za: Odbor stalnih predstavnika/Vijeće

Predmet: *Priprema za sastanak Vijeća (konkurentnost) 30. studenoga i 1. prosinca 2015.*

Provjera konkurentnosti: Razvoj stanja u gospodarstvu i uključivanje konkurentnosti u sva područja politika

– *prezentacija Komisije*

– *prezentacija izvješća predsjedništva o provedbi uključivanja industrijske konkurentnosti*

– *razmjena mišljenja*

UVOD

Europsko vijeće iz ožujka 2014. ustvrdilo je da EU treba snažne i konkurentne industrijske temelje kao glavni pokretač ekonomskog rasta i zapošljavanja i za proizvodnju i za investicije.

Da bi se postigao taj cilj, Europsko vijeće naglasilo je potrebu da se u obzir uzmu pitanja industrijske konkurentnosti u svim područjima politike EU-a ili da se, drugim riječima, **konkurentnost uključi.**¹

---

¹ Dok. EUCO 7/1/14, 21. ožujka 2014.

Poziv Europskog vijeća prihvatio je trio talijanskog, latvijskog i luksemburškog predsjedništva (druga polovica 2014. – kraj 2015.) koji su to postavili kao jedan od glavnih prioriteta njihova zajedničkog programa rada.²

Na temelju rada obavljena u okviru talijanskog i latvijskog predsjedništva, luksemburško predsjedništvo iskoristilo je posljednjih šest mjeseci za primjenu nekih inovacija kako bi se dodatno olakšala praktična provedba uključivanja konkurentnosti u sastav Vijeća koje se bavi konkurentnošću (dalje u tekstu Vijeće za konkurentnost).

Luksemburško predsjedništvo posebno se usredotočilo na sljedeća dva područja rada:

- uvođenje **novih metoda rada** namijenjenih olakšavanju provedbe uključivanja uz poboljšavanje rada Vijeća za konkurentnost kao što je pokretanje „provjere konkurentnosti”, izrada „popisa predsjedništva za uključivanje” kojim se obuhvaćaju najvažniji sadašnji i budući prijedlozi koji mogu imati znatne posljedice za konkurentnost kao i organizacija zajedničkih sastanaka radnih skupina iz raznih stručnih područja kako bi se potaknuo integrirani pristup konkurentnosti;
- dubinsku analizu **suštinskih pitanja povezanih s konkurentnošću EU-a** kao što su poboljšanje ulagačke klime u EU-u, jačanje konkurentnosti energetski zahtjevnih industrija, poboljšanje funkcioniranja jedinstvenog tržišta, ukupna kvaliteta regulatornog okvira i bolje uzimanje u obzir potreba malih i srednjih poduzeća³ (MSP-â) kako bi se utvrdila moguća uska grla i prioriteti djelovanja.

Predsjedništvo je pristupilo poslu iz kuta **utvrđivanja europske dodane vrijednosti** i usmjerilo se na djelatnosti na razini EU-a koje mogu imati konkretnu prednost za građane i poduzeća, naročito MSP-e.

---

² Dok. 11258/14.

³ U glavnom dijelu izvješća nalazi se detaljan pregled tema.

Na temelju rada obavljena u tom kontekstu, cilj izvješća u prilogu jest procijeniti postignuti napredak i dati pregled rada obavljena u okviru luksemburškog predsjedništva.

Ono također predlaže preporuke za daljnje buduće poboljšanje uključivanja konkurentnosti koje se može sažeti na sljedeći način:

- daljnjem promicanju **integriranog pristupa konkurentnosti** unutar Vijeća za konkurentnost i između sastava Vijeća trebalo bi dati visoki prioritet;
- Vijeće za konkurentnost trebalo bi iskoristiti i dodatno razviti **popis predsjedništva za uključivanje i provjeru konkurentnosti** kao alate za praćenje uključivanja konkurentnosti i za poboljšanje funkcioniranja Vijeća za konkurentnost. Ti bi alati trebali pomoći Vijeću da ispuni svoj mandat i pravovremeno reagira na važna pitanja koja se tiču realnog gospodarstva;
- **uključivanje** bi se također **trebalo provoditi na nacionalnoj razini** uz odgovarajući trud na postizanju koordinacije. Popis za uključivanje mogao bi biti koristan u tom pogledu;
- trebalo bi poboljšati upravljanje velikim političkim procesima povezanim s konkurentnošću kao što su **jedinstveno digitalno tržište i strategija jedinstvenog tržišta**, a Vijeće za konkurentnost trebalo bi imati aktivnu ulogu;
- Komisija bi trebala pružati detaljnije informacije o **vremenskom okviru i sadržaju posebnih aktivnosti koje planira** kako bi produbila uključivanje konkurentnosti, kako u pogledu horizontalnih mjera tako i u pogledu mjera specifičnih za sektore;
- **Radna skupina na visokoj razini za konkurentnost i rast** trebala bi biti uključena u pripremu i daljnju analizu pitanja sustavnog uključivanja te bi trebala i dalje pratiti **provedbu zaključaka Vijeća**.

Luksemburško predsjedništvo poziva buduća predsjedništva i Komisiju da nastave s aktivnostima na temelju nalaza u ovome izvješću i da razmotre hoće li nastaviti rad u skladu s njima.

PROVEDBA UKLJUČIVANJA KONKURENTNOSTI

TRENUTAČNO STANJE I PERSPEKTIVE

IZVJEŠĆE PREDSEDNIŠTVA

I. MANDAT VIJEĆA ZA KONKURENTNOST

Sustavno razmatranje konkurentnosti nije nova ideja u Vijeću. Kada je osnovano 2002. Vijeće za konkurentnost trebalo je imati ulogu strateškog opservatorija konkurentnosti.⁴

Nekoliko mjeseci nakon osnivanja Vijeća za konkurentnost, na sastanku Europskog vijeća u ožujku 2003., dodijeljen mu je širok mandat da se njime provode „djelotvorna savjetovanja u okviru postupaka odlučivanja Vijeća o prijedlozima za koje se smatra da će vjerojatno imati znatan učinak na konkurentnost, uz zadatak svih sastava Vijeća da procijene učinak svojeg područja rada”.⁵

Europsko vijeće istodobno je priopćilo da Vijeće za konkurentnost „mora aktivno shvatiti svoju horizontalnu ulogu u unapređivanju konkurentnosti i rasta (...) uz redovito revidiranje kako horizontalnih tako i sektorskih pitanja.”⁶

II. POBOLJŠANJE FUNKCIONIRANJA VIJEĆA ZA KONKURENTNOST

Vijeće za konkurentnost imalo je stalnih problema s ispunjavanjem svoje uloge te je postignut konsenzus o potrebi za novim radnim metodama s ciljem poboljšanja njegove učinkovitosti.

---

⁴ Spajanjem prethodnih sastava Vijeća „Industrija”, „Unutarnje tržište” i „Istraživanje”.

⁵ Dok. 8410/03.

⁶ Idem.

Stoga je u rujnu 2014., u okviru talijanskog predsjedništva, Vijeće za konkurentnost odlučilo „obnašati svoj mandat na način koji je u većoj mjeri strukturiran i sustavan kako bi se preispitali svi relevantni prijedlozi koji imaju znatan učinak na konkurentnost” te „održavati redovite rasprave o provedbi uključivanja industrijske konkurentnosti [na što je Europsko vijeće pozvalo na sastanku u ožujku 2014.]⁷ na temelju informacija koje treba dostaviti Komisija.”⁸

Poslije su poduzeti konkretni koraci kako bi se poboljšalo operativno funkcioniranje Vijeća za konkurentnost.

i. Provjera konkurentnosti

Uz snažnu podršku i država članica i Komisije, luksemburško predsjedništvo uspostavilo je novu metodu rada kako bi se ojačala strateška uloga Vijeća za konkurentnost: provjeru konkurentnosti (dalje u tekstu provjera).

Cilj provjere jest omogućiti ministrima da iznesu prioritete i da odgovore na hitna pitanja i događaje u svim područjima koja su relevantna za osnovnu djelatnost Vijeća za konkurentnost: realno gospodarstvo.

Provjera je u formatu otvorene rasprave između ministara i Komisije na početku svakog sastanka Vijeća za konkurentnost. Što se tiče ishoda i praćenja, njome bi se trebalo razmotriti trenutačno stanje, utvrditi prioritete za daljnji rad u Vijeću i njegovim pripremnim tijelima te također doprinijeti boljoj koordinaciji o važnim pitanjima na nacionalnoj razini.

Osim pitanja povezanih sa sadržajem, provjera je i alat za veću dinamičnost sastanaka Vijeća za konkurentnost, s više spontanosti i interaktivnosti.

Prva provjera provedena je 1. listopada 2015. na sastanku Vijeća za konkurentnost. Činila su je dva elementa:

---

⁷ Idem.

⁸ Dok. 13338/14.

- a) prezentacija Komisije o ključnim pokazateljima konkurentnosti i integracije tržišta kao što su trgovinske integracije robe i usluga te najnoviji trendovi u izravnim stranim ulaganjima i investicijama. Tijekom prezentacije naglašeno je jedno posebno područje interesa: veza između okolišne politike i bolje regulacije te, općenitije, potreba za regulatornim okvirom koji predvidljiv, jasan i dosljedan;
- b) popis predsjedništva za uključivanje: neslužbeni dokument predsjedništva pruža okvirni i nepotpuni pregled aktualnih i budućih inicijativa EU-a koje bi mogle imati znatan učinak na konkurentnost, uključujući inicijative koje spadaju u nadležnost drugih sastava Vijeća. Kako bi se Vijeću za konkurentnost olakšalo praćenje integriteta i dobrog funkcioniranja unutarnjeg tržišta, na popisu su posebno označene inicijative s pravnom osnovom unutarnjeg tržišta (članak 114. UFEU-a).

Provjera je pokrenula značajnu i otvorenu raspravu o glavnim prioritetima za uključivanje konkurentnosti koje su utvrdili ministri. U vezi s pitanjem regulatorne učinkovitosti, također je pomogla pokazati da ne mora nužno postojati izravna veza između razine zakonodavne ambicije i regulatornog opterećenja koje ona stvara, tj. da je moguće imati visoku razinu ambicije uz zadržavanje minimalnog regulatornog opterećenja.

Izneseni su sljedeći prijedlozi za poboljšanje te su oni kasnije uzeti u obzir u kontekstu budućih rasprava o provjeri:

- trebalo bi staviti veći naglasak na mikroekonomsku analizu temeljenu na najnovijim dostupnim podacima kao i na usporedbu između konkurentnosti EU-a i trećih zemalja („međunarodna dimenzija”);
- trebalo bi jasnije razgraničiti raspravu o prezentaciji o provjeri koju predstavlja Komisija i raspravu o popisu predsjedništva za uključivanje;
- ne bi trebalo raspravljati o cijelom popisu za uključivanje. Umjesto toga, predsjedništvo bi trebalo izabrati jednu ili dvije teme o kojoj bi se detaljno raspravljalo na svakom sastanku Vijeća;

- popis predsjedništva za uključivanje može poslužiti kao koristan alat za praćenje najvažnijih predmeta koji su relevantni za konkurentnost. Države članice također se mogu koristiti popisom za internu koordinaciju unutar svojih nacionalnih uprava;
- trebalo bi razmotriti strukturirani pristup što se tiče tema i pokazatelja koji se proučavaju na svakom sastanku Vijeća.

ii. **Radna skupina na visokoj razini za konkurentnost i rast**

U okviru talijanskog predsjedništva formalno je osnovana Radna skupina na visokoj razini za konkurentnost i rast (dalje u tekstu HLG) kao radna skupina u okviru nadležnosti Corepera I.⁹

Mandat HLG-a jest pružati potporu Vijeću za konkurentnost, uključujući praćenje i uključivanje konkurentnosti.

Kako bi se promicao kontinuitet, HLG je dobio stalno čelništvo kroz trio talijanskog, latvijskog i luksemburškog predsjedništva. Trio je zajednički imenovao latvijskog predstavnika u HLG-u predsjedateljem HLG-om, a Italija i Luksemburg imenovali su svaki po jednog dopredsjedatelja.¹⁰

Za vrijeme trija HLG je održao dubinske rasprave o važnim temama o uključivanju, uključujući Europsku uniju, uniju tržišta kapitala i moguće osnivanje nacionalnih „tijela za konkurentnost”.¹¹

U okviru latvijskog predsjedništva HLG je pokrenuo ocjenu provedbe prošlih zaključaka koje je donijelo Vijeće za konkurentnost kako bi sustavno procijenio ispunjavaju li Vijeće, Komisija i države članice svoje obveze.

---

⁹ Dok. 15006/14.

¹⁰ Osim toga, talijanski dopredsjedatelj dobio je posebni mandat od trija da „oblikuje prijedloge koji se tiču strategija, upravljanja i operativnog funkcioniranja kako bi se potencijal HLG-a u potpunosti iskoristio za europsku konkurentnost”.

¹¹ Kako je predloženo u „Izvešću petorice predsjednika” o dovršetku ekonomske i monetarne unije.

Što se tiče budućih poboljšanja predloženo je jače uključivanje HLG-a u pripremu i praćenje nezakonodavnih predmeta na dnevnom redu Vijeća, među ostalim o temama koje su utvrđene u provjeri i osiguravanje dobre koordinacije između HLG-a i Radne skupine za konkurentnost i rast.

*iii. **Poticanje interdisciplinarnih pristupa***

Kako bi promicalo integriraniji pristup konkurentnosti, predsjedništvo je potaknulo suradnju između različitih radnih skupina Vijeća koje se bave pitanjima važnim za konkurentnost, kako u okviru nadležnosti Vijeća za konkurentnost tako i između različitih sastava Vijeća.

Organizirano je nekoliko zajedničkih sastanaka između radnih skupina za bolju regulativu i industriju i između onih za unutarnje tržište i industriju.

Također su održani zajednički sastanci radnih skupina za unutarnje tržište i telekomunikacije (o jedinstvenom digitalnom tržištu), a savjetnici za okoliš pozvani su da sudjeluju na sastanku radne skupine o industriji s temom konkurentnosti energetski intenzivnih industrija.

Općenito, delegacije su snažno poduprle zajedničke sastanke te se oni smatraju dinamičnom i učinkovitom metodom za stvaranje uzajamnog razumijevanja između različitih stručnih područja.

Postoji opći dogovor da bi s praksom zajedničkih sastanaka trebalo nastaviti u okviru budućih predsjedništava. Tijekom rasprava neke su delegacije podržale ideju da se razmotri osnivanje *ad hoc* radne skupine o važnim pitanjima relevantnima za nekoliko sastava Vijeća.

III. TEMATSKI RAD NA UKLJUČIVANJU KONKURENTNOSTI

Predsjedništvo je organiziralo seriju tematskih sastanaka i rasprava o važnim čimbenicima konkurentnosti kako bi utvrdilo glavne izazove. Oni su organizirani uglavnom uz sudjelovanje dionika i vanjskih stručnjaka koji su pozvani kako bi pružili informacije za rasprave.

Dijelovi od a. do g. u donjem tekstu pružaju okvirni i nepotpuni pregled tog rada i glavnih poruka i rezultata koje je utvrdilo predsjedništvo.

a. Opći pristup politike uključivanju konkurentnosti

Povjerenica Bienkowska poslala je u lipnju 2015. pismo ministrima konkurentnosti o aktivnostima koje Komisija poduzima na promicanju industrijske konkurentnosti i na njezinu uključivanju u sve politike EU-a.

Radna skupina za industriju proučila je sadržaj pisma. Države članice općenito su pozdravile integrirani pristup koji je utvrdila Komisija, a koji je naglasio potrebu za sve većim uzimanjem u obzir lanaca vrijednosti i za prihvaćanjem šireg pogleda na industrijsku politiku, uključujući važne aspekte kao što su usluge, digitalizacija, bolja regulativa i unutarnje tržište.

Mnoge delegacije izrazile su interes za dobivanje detaljnijih informacija o vremenskom rasporedu i sadržaju pojedinih aktivnosti koje Komisija planira. Niz delegacija također je naglasio potrebu za daljnjim integriranjem drugih politika EU-a relevantnih za konkurentnost EU-a kao što su okolišna i klimatska politika. Također je istaknuta važnost daljnjeg provođenja određenih politika u nekim industrijskim sektorima i lancima vrijednosti, prema potrebi, kao dopuna horizontalnih mjera. Nekoliko izaslanstava naglasilo je potrebu za poduzimanjem određenih mjera za poboljšanje konkurentnosti MSP-â.

Latvijsko predsjedništvo ranije je stavilo naglasak na mjere potrebne kako bi se omogućila digitalna transformacija industrije EU-a i, općenitije, na važnost boljeg uzimanja u obzir digitalne dimenzije u svim politikama EU-a, što bi se trebalo naknadno pratiti tijekom 2016.¹²

b. Izazovi za konkurentnost energetske intenzivne industrije

Konkurentnost energetske intenzivne industrije bila je istaknuta kao jedan od glavnih prioriteta luksemburškog predsjedništva. Ispitana je u svjetlu važnih djelovanja u okviru politika koje su trenutačno u tijeku, posebno energetske unije, prijedloga reforme sustava EU-a za trgovanje emisijama (EU ETS) i trgovinske politike. Također je razmatrana potpora Europskog fonda za strateška ulaganja (EFSU) projektima u energetske intenzivne industrije.

---

¹² Vidi dok. 8993/15: „Zaključci Vijeća o digitalnoj transformaciji europske industrije”.

O ozbiljnim izazovima s kojima se suočava industrija čelika EU-a raspravljalo se tijekom izvanrednog sastanka Vijeća za konkurentnost 9. studenoga 2015. Na tom sastanku dogovoreno je da se poduzmu mjere kako bi se poboljšala globalna konkurentnost europskog sektora čelika. To bi trebalo biti dio sveobuhvatnog pristupa s ciljem stvaranja konkurentnih okvirnih uvjeta za energetske intenzivne industrije u cjelini, među ostalim putem predvidivog i dosljednog regulatornog okruženja kao i mjerama za poticanje inovacija. Među mjerama koje se trebaju poduzeti su potpuna i pravodobna primjena cijelog raspona instrumenata trgovinskih politika EU-a kako bi se osigurali ravnopravni globalni tržišni uvjeti, uz korištenje mogućnostima koje nudi EFSU i postojećim okvirom državnih potpora EU-a, kao i osiguravanje da sustav trgovanja emisijama EU-a sprečava istjecanje ugljika.¹³ Kao naknadna mjera, odlučeno je da se organizira posebna konferencija dionika na visokoj razini, uključujući socijalne partnere, kako bi se proučila trenutačna situacija i razmotrila djelovanja u okviru politika.

Tijekom neslužbene ministarske rasprave na marginama sastanka Vijeća za konkurentnost 1. listopada 2015. također se raspravljalo o predloženoj reformi sustava trgovanja emisijama EU-a.

Predsjedništvo je označilo sljedeće ključne poruke iz rasprava:

- potrebna je bliska suradnja na predmetu na nacionalnoj razini te je potrebno nastaviti izvještavati Vijeće za konkurentnost o pregovorima koji su u tijeku;
- potrebno je osigurati da sustav trgovanja emisijama EU-a sprečava istjecanja ugljika i podupire dugoročna ulaganja u EU-u pružanjem pravne sigurnosti i predvidljivosti;
- sustav trgovanja emisijama EU-a treba stvoriti prave poticaje za stimuliranje i nagrađivanje najuspješnijih u svim energetski intenzivnim industrijama i poticanje ulaganja u najinovativnija i najekološkija rješenja.

Nadalje, ovo su bila neke od glavnih pitanja i možda zaslužuju daljnje razmatranje:

---

¹³ Zaključci predsjedništva s izvanrednog sastanka Vijeća za konkurentnost dostupni su na ovoj poveznici: <http://www.consilium.europa.eu/hr/press/press-releases/2015/11/09-compet-presidency-conclusions/>

- uvođenje usklađenog mehanizma naknade za neizravne troškove ugljika
- mjere kojima se osigurava da se učinkovito te na usmjereniji način upravlja rizikom od istjecanja ugljika, kako bi se omogućile maksimalno 100 % besplatne dodjele najučinkovitijim postrojenjima u najizloženijim sektorima, u skladu sa zaključcima Europskog vijeća iz listopada 2014.;
- utvrđivanje referentnih vrijednosti na temelju najnovijih dostupnih podataka o proizvodnji, uz uzimanje u obzir administrativnog opterećenja za poduzeća;
- potreba za podupiranjem tehnologija s niskom razinom emisije ugljika na temelju načela transparentnosti i izvrsnosti.

c. *Iskorištavanje agende za bolju regulativu za jačanje konkurentnosti poduzeća EU-a, posebno MSP-â*

Cilj ovog rada bio je iz konkretnog, praktičnog kuta istražiti kako instrumenti i postupci za bolju regulativu mogu doprinijeti osiguravanju svrhovitosti regulative te toga da na najučinkovitiji način dovodi do željenih ishoda, posebno iz perspektive MSP-â te mikropoduzeća.

U raspravama je u obzir uzet opći kontekst agende za bolju regulativu i programa REFIT. Njima su obuhvaćeni i alati za *ex ante* evaulaciju (procjene učinka), i alati za *ex post* evaluaciju, posebno procjene kumulativnih troškova i provjere primjerenosti.

Posebna je pozornost posvećena načinu na koji su potrebe MSP-â uzete u obzir u zakonodavstvu EU-a (načelo „davanja prednosti MSP-ima”). U tom je kontekstu preispitana relevantnost te dosadašnje iskustvo s posebnim izuzećima ili blažim režimima za MSP-e ili mikropoduzeća.

U raspravama je bilo moguće posebno naglasiti sljedeća pitanja:

- procjena regulatornih učinaka, *ex ante* i *ex post*, općenito je složen postupak i metodologije se obično moraju osmišljavati i primjenjivati ovisno o slučaju;
- kvantifikaciju učinaka (u smislu mogućih troškova, koristi itd.) nije uvijek moguće pouzdano izvesti. Međutim, takve procjene mogu biti korisni dokazi koje, uz ostale elemente, treba uzeti u obzir u procesu donošenja odluka;

- iako *ex post* evaluacije daju vrijedan uvid u način na koji propisi funkcioniraju u primjeni, njihova provedba općenito je veoma složena te iziskuje puno vremena i sredstava. Stoga bi predmete *ex post* evaluacija trebalo pažljivo birati i precizno odrediti;
- postoji potreba za sustavnijim daljnjim postupkom u skladu s rezultatima *ex post* evaluacija, poput procjena kumulativnih troškova u vezi s čelikom i aluminijem. Osim toga predloženo je provođenje dodatnih procjena kumulativnih troškova u ostalim proizvodnim sektorima ili u uslugama;
- spomenuta je potreba za poboljšavanjem pregleda uspješnosti programa REFIT uvođenjem kvantitativnih procjena učinaka programa REFIT;
- posebna izuzeća ili blaži režimi za MSP-e ili mikropoduzeća mogu biti djelotvorni u određenim područjima, iako također mogu biti kontraproduktivni kada MSP-i traže financiranje iz komercijalnih izvora;
- glavni cilj bi i dalje trebala biti izrada jasnog i jednostavnog zakonodavstva za sva poduzeća, i mala i velika, osobito s obzirom na to da u gospodarstvu prevladavaju MSP-i te mikropoduzeća (čine sveukupno oko 98 % poduzeća EU-a);
- može biti znatnih razlika među različitim vrstama poduzeća koja se svrstavaju u MSP-e, u što potpadaju i mikropoduzeća i novoosnovana poduzeća, koja mogu imati jako različite potrebe i očekivanja u pogledu propisa, ovisno o slučaju;
- osim procjenjivanja troškova i opterećenja, čini se da je važno uzeti u obzir i dodanu vrijednost i prednosti koje se regulativom EU-a mogu ostvariti za poduzeća, posebno u pogledu stvaranja pravne sigurnosti i oslobađajući poduzeća opterećenja usklađivanja s 28 različitih skupova nacionalnih zakonodavstava.

d. Produblivanje integracije jedinstvenog tržišta

Nesmetano funkcioniranje jedinstvenog tržišta, među ostalim na internetu, jedan je od glavnih čimbenika konkurentnosti za EU. Također je jedan od rijetkih čimbenika konkurentnosti koji su i dalje uvelike u rukama EU-a (za razliku od drugih područja koja više ovise o globalnom okruženju ili nacionalnim politikama): EU može slobodno odlučivati o vlastitim pravilima jedinstvenog tržišta i njihovoj razini ambicije.

No, jedinstveno tržište i dalje je rascjepkano u mnogim područjima i EU je još uvijek daleko od ispunjenja cilja omogućivanja europskih poduzeća i potrošača da bilo gdje u EU-u prodaju i kupuju robu i usluge jednako lako kao i na svojim nacionalnim tržištima. Prečesto su i dalje suočeni s 28 „minitržišta”.

Produbljivanje jedinstvenog tržišta, uključujući jedinstveno digitalno tržište, uklanjanjem znatnih „troškova nedjelovanja na razini Europe”¹⁴ uzrokovanih preostalim preprekama, bilo je ključni prioritet predsjedništva.

Prednosti „dobrih” pravila EU-a koja doprinose integraciji tržišta uklanjanjem prepreka i potreba za njima naglašene su na neformalnom sastanku ministara konkurentnosti održanom 20. srpnja 2015. u Luxembourg. Dobrim pravilima EU-a ostvaruje se konkretna korist za poduzeća, građane i potrošače.

Na temelju rasprava na neformalnom sastanku Vijeća, predsjedništvo je zaključilo da među državama članicama i poduzećima postoji velika potražnja za učinkovitijim i usmjerenijim zakonodavstvom EU-a te za iskorištavanjem regulatornih alata kojima se potiče integracija tržišta i pravna sigurnost, posebno kombiniranjem ciljanog usklađivanja s uzajamnim priznavanjem u zakonodavstvu EU-a.

Predsjedništvo se također bavilo dvjema velikim inicijativama koje je Komisija predložila u svrhu produbljivanja jedinstvenog tržišta: strategijom za jedinstveno digitalno tržište i strategijom za jedinstveno tržište.

U okviru latvijskog predsjedništva uloženi su veliki napor u određivanje glavnih prioriteta u području jedinstvenog digitalnog tržišta. U nedostatku zakonodavnih prijedloga koji se očekuju krajem 2015. i tijekom 2016., luksemburško predsjedništvo usredotočilo se na praćenje tekućeg rada u Komisiji i na dubinsku analizu nekih važnih pitanja u vezi s budućim regulatornim pristupom Komisije, posebno u pogledu internetskih platformi i ekonomije dijeljenja. U tu su svrhu održani zajednički sastanci radnih skupina za unutarnje tržište i telekomunikacije.

---

¹⁴ Vidi izvješće:
[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2014/563350/IPOL-EAVA_ET\(2014\)563350_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2014/563350/IPOL-EAVA_ET(2014)563350_EN.pdf)

Nadalje, predsjedništvo je započelo s radom na strategiji za jedinstveno tržište razmatranjem glavnih političkih prioriteta koje je predložila Komisija. Izvješće o integraciji jedinstvenog tržišta i konkurentnosti, kojim se utvrđuju ekonomski dokazi u prilog strategiji, razmotreno je na zajedničkom sastanku Radne skupine za unutarnje tržište i Radne skupine za industriju.

Konkretno su određena sljedeća pitanja:

- strategija za jedinstveno tržište i njezini ciljevi imaju široku podršku;
- kako bi se postigli konkretni rezultati u pogledu rasta i stvaranja radnih mjesta, trebala bi se osigurati pravilna koordinacija između te strategije i strategije za jedinstveno digitalno tržište;
- konkretne inicijative koje bi trebale proizlaziti iz strategije za jedinstveno tržište i strategije za jedinstveno digitalno tržište trebale bi djelotvorno doprinijeti poboljšanju funkcioniranja jedinstvenog tržišta uklanjanjem prepreka i stvaranjem pravne sigurnosti za gospodarske subjekte i potrošače;
- kako bi se osigurala dosljednost i usklađenost rezultata važno je na političkoj razini u Vijeću pratiti napredak u provedbi tih dviju strategija i rasprave o posebnim inicijativama;
- delegacije su snažno pozdravile spajanje bivših godišnjih izvješća o konkurentnosti EU-a i integraciji jedinstvenog tržišta u jedan dokument;
- integrirano izvješće općenito pruža dobre dokaze kao temelj za procjenu funkcioniranja jedinstvenog tržišta i prepoznavanje potreba politike;
- u pogledu budućih izdanja izvješća, potrebni su daljnji naponi kako bi se predstavio dosljedniji analitički okvir stvaranjem bolje integracije/veze između različitih komponenti izvješća te integriranjem poglavlja u vezi sa zemljama o uspješnosti država članica;
- prisutan je i velik interes za dopunjavanjem postojećeg okvira dodavanjem kvalitativnih i kvantitativnih pokazatelja koji odražavaju konkurentnost i integraciju jedinstvenog tržišta iz poslovne perspektive, posebno iz perspektive MSP-â;
- kako bi se postigla visoka politička vidljivost stanja integracije jedinstvenog tržišta, mogla bi se dodatno istražiti zamisao o uvođenju jednog glavnog pokazatelja (ili ograničenog broja glavnih pokazatelja).

e. Poboljšavanje pristupa financiranju i ulaganju za MSP-e

Europski MSP-i redovito imaju poteškoća u nastojanju da rastu i šire svoje poslovanje diljem jedinstvenog tržišta i na međunarodnoj razini. Osim regulatornih prepreka, poput zakonodavstva koje predstavlja opterećenje, postupaka na nacionalnoj razini i prepreka za prekogranično poslovanje,¹⁵ pristup financiranju redovito je među glavnim problemima poduzeća. Stoga je stalno među najvišim prioritetima politike na razini EU-a.

Unatoč tome što je tome pitanju posvećena izrazita pozornost, MSP-i i dalje imaju poteškoće te zbog toga neka poduzeća, posebno ona koja brzo rastu te su najzahtjevnija što se tiče financiranja, odlučuju premjestiti svoje poslovanje u druge dijelove svijeta (posebno u SAD) kako bi se širila.

Predsjedništvo je za cilj imalo pregledati stanje na tržištu kako bi se procijenilo što EU može učiniti da bi poboljšao pristup financiranju.

Time je bilo obuhvaćeno razmatranje niza financijskih instrumenata EU-a u vezi s konkurentnosti, među ostalim Obzora 2020., Programa za konkurentnost tvrtki i malih i srednjih poduzeća (COSME),¹⁶ europskih strukturnih i investicijskih fondova, kao i financiranja dostupnog u okviru Europskog fonda za strateška ulaganja (EFSU).¹⁷

Snažno je naglašena i potreba za poboljšanjem dostupnosti alternativnih izvora financiranja, među ostalim tržišta kapitala, rizičnog kapitala i skupnog financiranja, koji se više upotrebljavaju u drugim dijelovima svijeta i trebali bi imati veću ulogu u pružanju financiranja poduzećima koje imaju poteškoća u dobivanju financijskih sredstava, posebno MSP-ima i novoosnovanim poduzećima. Postojeći financijski instrumenti EU-a poput EFSU-a trebali bi imati važnu ulogu u tom pogledu.

---

¹⁵ Razrađeno u odjeljku c. gore.

¹⁶ „Program za konkurentnost poduzeća i malih i srednjih poduzeća” (COSME) (2014. – 2020.)

¹⁷ Razmotreni su i glavni rezultati programâ iz prethodnog razdoblja financiranja (2007. – 2013.).

Konkretno su određena sljedeća pitanja:

- širok raspon mogućnosti financiranja dostupan je u okviru financijskih instrumenata EU-a, kojima se općenito ostvaruju dobri rezultati; no, bilo bi korisno dodatno analizirati koliko ih MSP-i upotrebljavaju i kakav je učinak na MSP-e;
- poduzeća često nisu svjesna postojećih mogućnosti, a nacionalne uprave i agencije za promicanje često imaju poteškoća sa širenjem relevantnih informacija ciljnim skupinama; širenje informacija MSP-ima je ključno;
- financijsko znanje i svijest o financiranju trebalo bi poboljšati osposobljavanjem i poboljšanom međusobnom povezanošću između MSP-â, financijskih posrednika i postojećeg stručnog znanja;
- svijest o središnjem portalu EU-a za financiranje¹⁸ i jednostavnost njegove upotrebe mogli bi se dodatno poboljšati boljom promidžbom, mobiliziranjem posredničkih organizacija MSP-â itd.;
- postoji snažna potpora za uvođenje ambicioznih mjera u kontekstu unije tržišta kapitala kako bi se potakli alternativni izvori financiranja;
- poboljšanje pristupa tradicionalnim izvorima financiranja, posebno bankovnim zajmovima, i dalje je od velike važnosti kao dio financijskog ekosustava, među ostalim za tradicionalne, manje inovativne MSP-e za koje su alternativni izvori financiranja općenito manje važni;
- potrebno je osigurati dobru koordinaciju između mjera na razini EU-a i postojećih sustava i tržišnih uvjeta u državama članicama.

f. Uzimanje u obzir lanaca vrijednosti prilikom izrade politika

Međunarodna proizvodnja, trgovina i ulaganja sve više se organiziraju u okviru globalnih lanaca vrijednosti (GVC) u kojima se različite faze proizvodnog procesa nalaze u različitim zemljama, a u mnogim slučajevima na različitim kontinentima.

EU prednjači u području regionalne trgovinske integracije u odnosu na druge regije. Jedinstveno tržište europskim je poduzećima olakšalo iskorištavanje ekonomije razmjera, a smanjilo je i transakcijske troškove. S druge strane, time je poduzećima EU-a osigurana i snažna osnova za preusmjerenje na djelatnosti s višom razinom stručnosti i višom dodanom vrijednosti. To znači da poduzeća EU-a već jesu u dobrom položaju za sudjelovanje u GVC-ima i iskorištavanje koristi od rasta u GVC-ima.

---

¹⁸ www.access2finance.eu

Cilj je predsjedništva steći bolje razumijevanje o funkcioniranju lanaca vrijednosti i o tome što to znači za poduzeća i tvorce politika, također u pogledu pisma o uključivanju konkurentnosti koje je povjerenica Bienkowska poslala ministrima konkurentnosti (vidi gore), u kojem se upućuje na mjere kojima je cilj poduprijeti integraciju poduzeća EU-a u europskim i globalnim lancima vrijednosti.

Konkretno su određena sljedeća pitanja:

- snažna integracija međunarodnih lanaca vrijednosti i lanaca vrijednosti EU-a izvor je složenih pitanja koje je potrebno pažljivo procijeniti prilikom oblikovanja politika na razini EU-a ili na nacionalnoj razini;
- MSP-i općenito mogu imati znatnu korist od izravnog ili neizravnog sudjelovanja u GVC-ima;
- postoji snažan konsenzus o potrebi za boljim uzimanjem GVC-â u obzir prilikom razvoja politike EU-a. Potrebno je uložiti dodatne napore kako bi se steklo bolje razumijevanje GVC-â i njihovog značaja za tvorce politika EU-a, među ostalim razumijevanje utjecajâ mogućnosti duž vrijednosnih lanaca;
- visoka razina integracije tržišta neophodna je za promicanje razvoja lanaca vrijednosti na regionalnoj razini; daljnje produbljivanje unutarnjeg tržišta snažan je alat za jačanje privlačnosti EU-a i njegova udjela u GVC-ima;
- ne postoje standardizirana politička rješenja za promicanje posebnih podvrsta aktivnosti. Lance vrijednosti i pitanja politika treba procjenjivati na pojedinačnoj osnovi;
- postoje mogućnosti za inovacije u cijelom vrijednosnom lancu koje nadilaze istraživanje i razvoj te obuhvaćaju područja poput procesâ, logistike i pružanja usluga;
- EU može pomoći u okupljanju stranaka iz različitih područja radi utvrđivanja sinergije među sektorima, tehnologijama i procesima kojima bi se mogao ostvariti znatan gospodarski potencijal;
- kako bi ilustriralo funkcioniranje GVC-a, predsjedništvo je istražilo primjer svemirskog i zrakoplovnog sektora; daljnja analiza drugih sektora mogla bi se provesti u okviru budućih predsjedništava.

g. Doprinost formiranja klastera i strategija pametne specijalizacije

U pismo upućenom ministrima konkurentnosti u lipnju 2015. (vidi gore) povjerenica Bienkowska istaknula je klasterne i strategije za pametnu specijalizaciju kao glavne alate za poticanje industrijske konkurentnosti, strateške prekogranične suradnje i razvoja europskih vrijednosnih lanaca.

Politike o klasterima upotrebljavaju se u mnogim europskim regijama kao poluga za inovacije i industrijsku modernizaciju. One mogu biti ključni pokretači strategija pametne specijalizacije u regionalnim i lokalnim ekosustavima poticanjem inovacija, integriranja tehnologija i prenošenja znanja. Također mogu biti važna poluga za integriranje MSP-â u procese inovacije i lance vrijednosti koji nadilaze regionalne i nacionalne granice.

Predsjedništvo je za cilj imalo ocijeniti postojeće politike EU-a u tom području i istražiti daljnje korake. U raspravama su konkretno izdvojena sljedeća pitanja:

- Države članice pozitivno su prihvatile alate koje je Komisija uspostavila radi olakšavanja suradnje među klasterima.
- Važno je maksimalno povećati sinergije između postojećih različitih instrumenata i politika.
- Zbog velike raznovrsnosti postojećih mjera bilo bi korisno napraviti dosljedan pregled postojećih politika EU-a i njihove učinkovitosti (dosadašnji rezultati, postojeći nedostaci itd.).
- Strategijama za formiranje klastera mogu se postići konkretni rezultati poticanjem povezivanja industrije i usluga, podupiranjem inovacija i poduzetništva te uključivanjem MSP-â u lance vrijednosti izvan njihovih nacionalnih granica.

- Njima se može promicati i sudjelovanje MSP-â u programima EU-a poput Obzora 2020.
- Strategije formiranja klastera mogu igrati važnu ulogu u mobiliziranju privatnih ulaganja u inovativne projekte, industrijsku modernizaciju itd.
- Sudjelovanjem EU-a može se ostvariti znatna dodana vrijednost u promicanju razvoja međuregionalnih, paneuropskih projekata formiranja klastera i strategija pametne specijalizacije i sudjelovanja u njima.
- Trebalo bi dodatno istražiti potencijal za povezivanje europskih regija sa znatno različitim razinama razvoja.

IV. ZAKLJUČAK I PREPORUKE

Bit uključivanja konkurentnosti jest osiguravanje da se pitanja konkurentnosti uzimaju u obzir prilikom donošenja politika EU-a i prilikom koordinacije politika na nacionalnoj razini, u skladu s mandatom Vijeća za konkurentnost. To treba shvatiti kao dinamičan i kontinuiran proces.

U uključivanje konkurentnosti ne bi se smjelo ulagati napore ako se sličan posao već obavlja u drugim sastavima Vijeća, odnosno taj se posao ne bi smio preklapati. Cilj uključivanja također nije dovođenje u pitanje ispunjavanja važnih i opravdanih ciljeva od javnog interesa.

Umjesto toga, dodana vrijednost Vijeća za konkurentnost trebala bi se iskazati kroz istraživanje kako uz što manje opterećenje, što učinkovitije i ekonomičnije postići ciljeve Ugovora u svim politikama s potencijalno znatnim učinkom na konkurentnost, kako u okviru nadležnosti Vijeća za konkurentnost tako i izvan njega, i poboljšati dosljednost politika koje utječu na konkurentnost. Jedna od uloga Vijeća za konkurentnost trebala bi biti signaliziranje problema u vezi s konkurentnosti povezanih sa specifičnim politikama ili razvojem događaja u realnom gospodarstvu.

Pritom bi posebnu pozornost trebalo posvetiti osiguravanju cjelovitosti jedinstvenog tržišta i aktivno doprinositi njegovom dovršetku. U svakom slučaju, svi prijedlozi utemeljeni na pravnoj osnovi jedinstvenog tržišta (članak 114. UFEU-a) trebali bi učinkovito doprinositi boljem funkcioniranju jedinstvenog tržišta.

Uz snažnu potporu država članica i Komisije, trio talijanskog, latvijskog i luksemburškog predsjedništva poduzeo je širok raspon mjera za poboljšavanje metoda rada Vijeća za konkurentnost i doprinio uključivanju konkurentnosti.

Trebat će vremena da se provedu promjene metoda rada. Jasno je da se moraju ispitati i postupno poboljšati kako bi se na dosljedan način potaknuli bolji i konkretni rezultati. Poboljšana upravljačka struktura utemeljena na radnim metodama utvrđenima u ovom izvješću trebala bi trebala bi srednjoročno i dugoročno doprinijeti jačanju utjecaja Vijeća za konkurentnost osiguravanjem znatnijih doprinosa pitanjima relevantnima za konkurentnost EU-a.

Na temelju iskustva i glavnih rezultata proizišlih iz gore opisanog rada luksemburško predsjedništvo željelo bi iznijeti preporuke navedene dalje u tekstu.

Preporuke predsjedništva za uključivanje konkurentnosti

- **Popis predsjedništva za uključivanje** ima potencijal postati „nadzornim odborom” za najvažnije dokumente relevantne za konkurentnost. Taj bi popis trebao biti ažuran i trebao bi služiti kao temeljni dokument za politički proces, u što potpada i koordinacija napora na nacionalnoj razini. Detaljnije informacije ubuduće bi mogle biti uključene na popis kako bi ga se učinilo operativnijim, poput informacija o trenutnom stanju raznih dokumenata i inicijativa uvrštenih na njega te o tome jesu li izvršene procjene učinka i na koji način (posebno u pogledu konkurentnosti) itd.
- **Provjera konkurentnosti** iskazala se kao potencijalni nadzorni alat za uključivanje konkurentnosti i za poboljšavanje funkcioniranja Vijeća za konkurentnost. Provjera bi trebala i dalje biti prva točka dnevnog reda svakog sastanka Vijeća za konkurentnost. Trebala bi se postupno poboljšavati na temelju iskustva, među ostalim jasnim usmjeravanjem svake rasprave i osiguravanjem sustavnog daljnjeg postupka. Provjera bi u pogledu sadržaja svaki put trebala biti usko povezana s pitanjima na odgovarajućem dnevnom redu sastanka Vijeća za konkurentnost.
- **Radna skupina na visokoj razini za konkurentnost i rast** može igrati važnu ulogu u uključivanju konkurentnosti. Buduće predsjedništvo može razmatrati provođenje dodatnih dubinskih analiza pitanja povezanih s uključivanjem u okviru HLG-a, koje bi se tada upotrebljavale u raspravama Vijeća, nakon pripreme u Coreperu. HLG bi mogao bi sudjelovati i u daljnjem postupku u skladu s provjerom.
- Općenito je jako važno nadalje promicati **integrirani pristup konkurentnosti** unutar Vijeća za konkurentnost i među sastavima Vijeća. Praksa povezivanja različitih stajališta o ključnim temama organiziranjem zajedničkih sastanaka različitih radnih skupina može biti učinkovita metoda postizanja zajedničkog razumijevanja među različitim područjima stručnosti.
- Postoji i potreba za jačanjem upravljanja velikim političkim procesima povezanim s konkurentnosti, poput **jedinstvenog digitalnog tržišta i strategije za jedinstveno tržište**. Vijeće za konkurentnost trebalo bi imati aktivnu ulogu i redovito pratiti postignuti napredak u tim područjima rada.
- Postoji velika potražnja za detaljnijim informacijama o **vremenskom rasporedu i sadržaju pojedinih aktivnosti koje Komisija planira** za jačanje uključivanja konkurentnosti, među ostalim u pogledu **digitalizacije industrije EU-a**.
- Komisija bi trebala razmotriti treba li, kao dopunu horizontalnim mjerama, nastaviti s provedbom **posebnih politika i akcijskih planova** u određenim sektorima i lancima vrijednosti ili ih prema potrebi razvijati.
- Vijeće bi također trebalo i dalje redovito pratiti **provedbu zaključaka Vijeća**. Opsežna procjena provedena je u okviru latvijskog predsjedništva i mogla bi se ponovno provesti u 2016.

Luksemburško predsjedništvo poziva buduća predsjedništva i Komisiju da nastave s aktivnostima na temelju nalaza u ovome izvješću i da razmotre hoće li nastaviti rad u skladu s njima.